

Vài nét về hoạt động thông tin khoa học - kỹ thuật BỘ ĐIỆN VÀ THAN MẤY NĂM QUA

NGHIÊM MINH TRÍ

Trong một thời gian khá dài (từ 1970 về trước) hoạt động thông tin khoa học - kỹ thuật của Bộ điện và than gặp nhiều khó khăn, tình trạng thông tin tùy tiện, trùng lặp, thiếu kế hoạch là phổ biến, việc thu thập, phân tích và xử lý, cung cấp tin nói chung cũng kém chất lượng, gây nhiều lãng phí. Tình trạng đó là do chưa xác định được rõ ràng chức năng, nhiệm vụ của các cấp về thông tin khoa học - kỹ thuật. Mạng lưới chuyên trách công tác này cũng chưa được xây dựng.

Quán triệt tinh thần Nghị quyết 89/CP của Hội đồng Chính phủ về việc tăng cường công tác thông tin khoa học - kỹ thuật, những năm gần đây Bộ điện và than đã có sự chỉ đạo thường xuyên của các đồng chí lãnh đạo Bộ, sự hợp tác của các cấp chính quyền, đoàn thể và cán bộ trong Bộ, nhờ vậy công tác thông tin khoa học - kỹ thuật đã thu được một số kết quả bước đầu.

Trước hết Bộ đã coi trọng việc xác định rõ chức năng, nhiệm vụ và đối tượng phục vụ của công tác thông tin khoa học - kỹ thuật. Cuối năm 1974, Trung tâm thông tin khoa học - kỹ thuật của Bộ được thành lập, có nhiệm vụ chỉ đạo và quản lý công tác này trong toàn ngành và trực tiếp làm một số chức năng thông tin cụ thể. Tháng 10-1975, Hội nghị thông tin khoa học - kỹ thuật toàn ngành điện và than lần thứ nhất đã quyết định những nhiệm vụ của ngành thông tin phải phục vụ cho các đối tượng như sau:

1. Đối với khối các cơ quan trực thuộc Bộ (cục, vụ, ban, văn phòng) công tác thông tin của Trung tâm trước hết phải phục vụ cho lãnh đạo (từ bộ, thứ trưởng đến giám đốc xí nghiệp). Nội dung thông tin ở cấp này nặng về kinh tế - kỹ thuật, bao gồm các vấn đề khái quát về chính sách, đường lối xây dựng và phát triển ngành năng lượng (chủ yếu là điện

và than), đồng thời chú ý thích đáng đến việc thông tin các dự báo, triển vọng phát triển, biện pháp tổ chức, chỉ đạo và quản lý kinh tế năng lượng.

2. Đối với khối các cơ quan nghiên cứu khoa học, khảo sát, thiết kế - quy hoạch (các viện, phân viện nay đổi là trung tâm), công tác thông tin tập trung về các vấn đề khoa học - kỹ thuật để phục vụ các cán bộ khoa học, kỹ thuật, kinh tế của các cơ quan này.

3. Đối với khối các đơn vị sản xuất (công ty, xí nghiệp) công tác thông tin chú trọng những vấn đề kỹ thuật cụ thể, sát với thực tế sản xuất, nhằm áp dụng có kết quả các sáng kiến, kinh nghiệm, quy trình công nghệ tiên tiến, góp phần nâng cao năng suất lao động, nâng cao chất lượng và hạ giá thành sản phẩm.

Năm 1977, Hội nghị thông tin KH - KT toàn ngành lần thứ hai đã xác định rõ hơn về cơ cấu tổ chức các phòng, tổ, lực lượng cán bộ chuyên trách v.v... trong hoạt động thông tin của ngành. Trung tâm thông tin ngày càng phát huy vai trò quản lý thống nhất. Tình trạng chông chéo trong công tác biên dịch tài liệu KH - KT dần dần được khắc phục. Việc xuất bản các ấn phẩm bước đầu đã hợp lý hóa, do ngừng xuất bản một số ấn phẩm xét thấy chưa thật cần thiết. Giữa các cấp thông tin KH - KT, sự hợp tác ngày một phát triển trong việc xây dựng kho tra cứu tin. Hoạt động của các thư viện KH - KT cũng từng bước được chấn chỉnh.

Những chuyển biến trong việc quản lý hoạt động thông tin KH - KT còn được thể hiện ở việc phát triển mạng lưới tổ chức và lực lượng làm công tác này. Ở các viện và phân viện nghiên cứu khoa học, quy hoạch và thiết kế của ngành đã tổ chức được các phòng và tổ thông tin KH - KT (đến nay đã có 7 phòng và nhiều tổ). Ở các công ty và xí nghiệp sản

xuất, nhiệm vụ thông tin KH - KT được giao cho các phòng tiến bộ KH - KT.

Tất cả các chuyển biến về tổ chức, quản lý cuối cùng đã được thể hiện trong việc tổ chức tốt công tác thu nhập, bổ sung, quản lý và khai thác các nguồn tin. Bộ đã đầu tư cho các thư viện khoa học-kỹ thuật của Bộ, các viện, phân viện v.v... có tương đối đầy đủ các sách khoa học, kỹ thuật, tạp chí chuyên ngành, cố gắng đảm bảo nhu cầu về tài liệu của cán bộ các cấp. Bước đầu, Trung tâm thông tin khoa học-kỹ thuật của Bộ đã xây dựng được một số bộ phiếu thư mục, chuyên đề, tóm tắt v.v..., làm cơ sở cho kho tra cứu tin trong tương lai, nhằm chủ động giải đáp các yêu cầu thông tin. Trung tâm thông tin đã chú ý nhiều tới việc thu thập, chọn lọc và giới thiệu những thông tin trong nước, đặc biệt là những sáng kiến cải tiến hợp lý hóa sản xuất và các đề tài nghiên cứu, áp dụng tiến bộ kỹ thuật có kết quả trong và ngoài ngành.

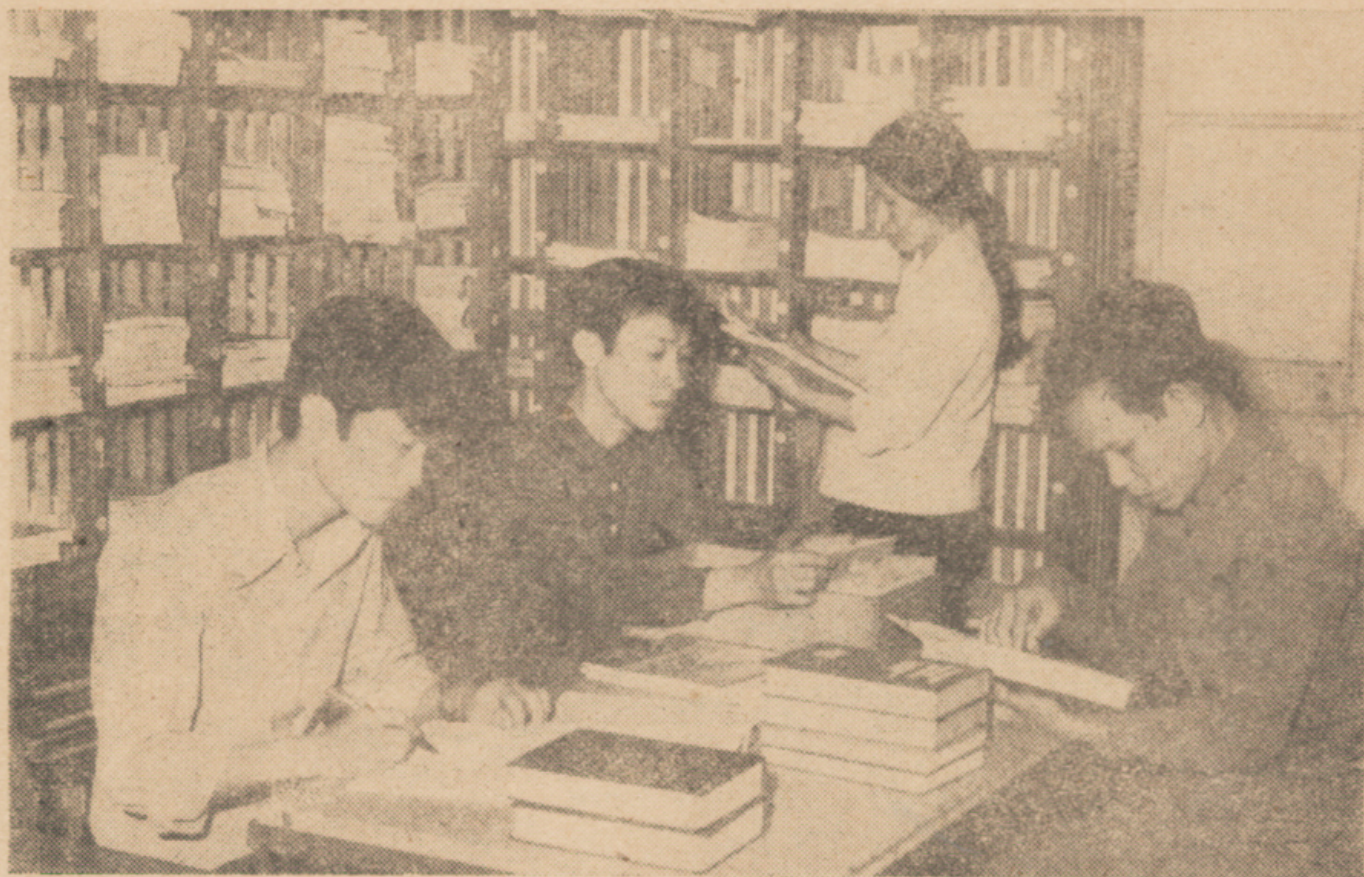
Một trong những khâu đảm bảo chắc chắn

cho hoạt động thông tin khoa học-kỹ thuật là phải có được một mảng lưới cán bộ chuyên trách và thông tin viên, cộng tác viên tốt. Từ Bộ đến cơ sở trong Bộ điện và than đã hình thành một mảng lưới chuyên trách khoảng 60-70 người, trong đó hơn một nửa là cán bộ khoa học, kỹ thuật có trình độ đại học, có ngoại ngữ và được đào tạo nghiệp vụ. Hoạt động thông tin khoa học-kỹ thuật của Bộ đã được sự hợp tác chặt chẽ của cán bộ khoa học, kỹ thuật, các cán bộ làm công tác sáng kiến, quản lý tiến bộ kỹ thuật trong ngành. Trung tâm thông tin khoa học-kỹ thuật đã dựa vào hệ thống quản lý sáng kiến của Vụ kỹ thuật và các cơ sở trong Bộ để thông tin có chất lượng cao và đảm bảo tính chính xác.

Cho tới nay Trung tâm đã sử dụng một số hình thức phục vụ thông tin, chủ yếu là các ấn phẩm định kỳ và không định kỳ:

- Thông tin kinh tế năng lượng (ra 2 tháng một kỳ dành cho các cán bộ lãnh đạo).

(Xem tiếp trang 20)

Cán bộ khoa học - kỹ thuật ngành điện và than thường xuyên tới thư viện Trung tâm thông tin khoa học kỹ thuật để khai thác tài liệu.

Ảnh: MINH TRỌNG (TTXVN)

cơ sở, cơ sở có hoạt động được tốt hay không một phần lớn phụ thuộc vào cấp huyện. Vì thế cán bộ kỹ thuật của cấp huyện cũng phải có một phạm vi công tác, một trách nhiệm rõ ràng và quyền hạn tương ứng. Muốn giúp được cơ sở một cách thiết thực, theo chúng tôi cán bộ của huyện ít nhất phải làm tốt được 3 việc sau đây :

— Giúp các cơ sở xây dựng tốt các quy trình tiêu chuẩn kỹ thuật có căn cứ khoa học.

— Thông báo và hướng dẫn kịp thời các thông tin cần thiết về khoa học kỹ thuật, về thiên tai địch họa... để cơ sở áp dụng hoặc phòng chống có kết quả.

— Hướng dẫn thực nghiệm để nâng cao trình độ kỹ thuật của cơ sở và làm rõ cơ sở khoa học của các biện pháp kỹ thuật cần thiết.

Các cán bộ kỹ thuật ở các cụm chịu trách nhiệm trước huyện về 3 nhiệm vụ trên đây. Đối với cơ sở, đồng thời họ cũng có quyền kiểm tra, uốn nắn đối với những trường hợp làm sai quy định.

Tất nhiên trách nhiệm cán bộ ở cụm như vậy thì việc phối hợp và phân công lại các bộ môn trong Ủy ban nông nghiệp huyện hiện nay cũng cần được suy nghĩ để tạo thành sức mạnh tổng hợp.

Kết luận : Trên đây chúng tôi nói về huyện Hải Hậu, là một huyện mà chúng tôi đã được dịp đến nghiên cứu kỹ, nhưng qua việc nắm một số huyện khác trong nước, chúng tôi nghĩ rằng các suy nghĩ trên có thể áp dụng được cho các huyện khác, đặc biệt là các huyện ở đồng bằng phía bắc nước ta.

Vài nét về hoạt động thông tin khoa học...

(Tiếp theo trang 8)

Thông tin kỹ thuật than và Thông tin kỹ thuật điện (ra hàng tháng, dành cho cán bộ khoa học kỹ thuật và các đối tượng khác).

— Thông tin sáng kiến, cải tiến kỹ thuật (ra 3 tháng 1 kỳ, dành cho công nhân và các đối tượng trực tiếp sản xuất)

— Thông tin chuyên đề (ra không định kỳ, phục vụ các yêu cầu trọng tâm của Bộ từng thời kỳ)

Từ năm 1978, Trung tâm đã bắt đầu thực hiện hình thức thông tin theo địa chỉ, các hình thức thông tin khác như nói chuyện khoa học, hội thảo chuyên đề, chiếu phim khoa học đã được tổ chức đều đặn.

Nhờ những tiến bộ nhất định trong tổ chức hoạt động của Trung tâm thông tin khoa học-kỹ

thuật, chất lượng thông tin ngày càng đảm bảo, lượng tin ngày một tăng, số tin được lãnh đạo tham khảo, được các cơ sở áp dụng ngày một nhiều. Tuy nhiên, trong lĩnh vực hoạt động này Trung tâm cũng còn bộc lộ nhiều mặt yếu, nằm trong tất cả các khâu. Nhiều hoạt động chưa thực sự đi vào chiều sâu, chưa có hiệu quả cao; hệ thống quản lý chưa chặt chẽ và kém hiệu lực; chưa có được nhiều hình thức và phương thức hoạt động thích hợp. Trong thiết bị kỹ thuật phục vụ thông tin ở Bộ còn thiếu thốn. Ở các cơ sở chưa nơi nào có máy in, chụp, máy chiếu phim. Cán bộ thông tin thường gặp khó khăn về ngoại ngữ, số đông biết tiếng Nga, còn các thứ tiếng Anh, Pháp, Đức còn ít người biết. Chất lượng xử lý tin so với yêu cầu cũng chưa cao, chưa chính xác và thiếu kịp thời.